

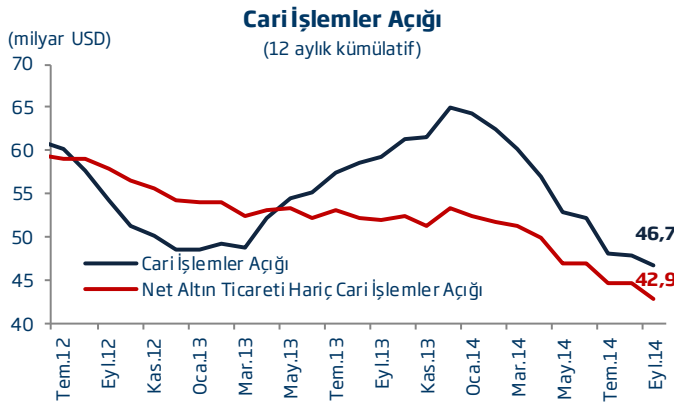
Ödemeler Dengesi - Eylül 2014

İktisadi Araştırmalar Bölümü

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Cari açığındaki daralma sürüyor.

Cari açık Eylül ayında 2,2 milyar USD ile piyasa beklentisinin (2,6 milyar USD) belirgin altında gerçekleşmiştir. Böylece yılın ilk dokuz ayı itibarıyla cari açık geçtiğimiz yılın aynı döneminde kıyasla %37,2 oranında azalarak 30,9 milyar USD'ye gerilemiştir. 12 aylık kümülatif cari açık da 46,7 milyar USD düzeyinde gerçekleşmiştir. 12 aylık kümülatif cari açık Ekim 2011'de 76,8 milyar USD ile en yüksek değerine ulaşmıştı. Ayrıca, ödemeler dengesi istatistikleri, Eylül 2014 verileriyle birlikte ilk kez Altıncı Uluslararası Ödemeler Dengesi El Kitabı formatında yayımlanmaya başlanmıştır.

Cari açığındaki iyileşmeye en büyük katkıyı dış ticaret açığındaki daralma yapmaktadır. Nitekim, BDDK tarafından alınan önlemler ve TCMB'nin sıkı para politikalarının iç talebi sınırlaması paralelinde, ödemeler dengesi verilerine göre ithalat yılın ilk dokuz ayında bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %4,1 oranında azalmıştır. Aynı dönemde, Türkiye'nin başlıca ihracat pazarlarında devam eden sorunlara rağmen ihracat %6,6 oranında artmıştır. Ayrıca, parasal olmayan altın ticaretinin cari açık üzerindeki olumsuz etkisinin 2014 yılında önemli ölçüde ortadan kalktığı görülmektedir. Nitekim, 2013 yılının ilk dokuz aylık döneminde 9 milyar USD açık verilen söz konusu ticarete, 2014 yılının aynı döneminde sadece 1 milyar USD tutarında açık verilmiştir. Büyük çoğunluğunu turizm gelirlerinin oluşturduğu

hizmetler dengesinde verilen fazlanın da yılın ilk dokuz ayında geçen yılın aynı dönemine kıyasla %12,6 artması cari açığındaki daralmaya katkıya değer katkı sağlamıştır.

Yılın ilk dokuz ayında net 13,6 milyar USD tutarında portföy yatırımı kaydedildi.

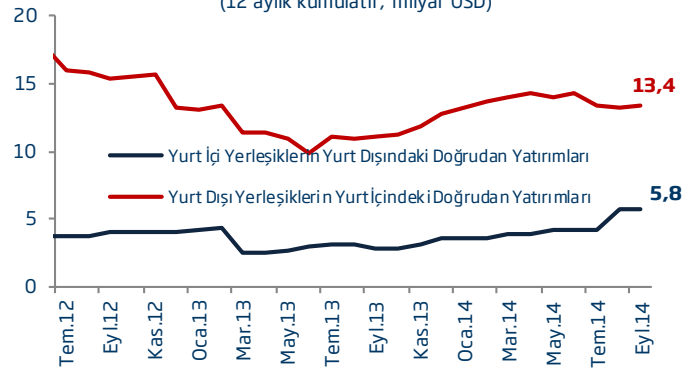
Cari açığın finansmanı içinde en büyük kalemi portföy yatırımları oluşturmaya devam etmektedir. Ağustos ayındaki sermaye çıkışının ardından, Eylül ayında net 1,4 milyar USD tutarında sermaye girişi kaydedilmiştir. Böylece, yılın ilk dokuz ayındaki toplam net portföy yatırımı girişi 13,6 milyar USD olmuştur.

Yılın ilk dokuz ayında yurt içine doğrudan yatırım girişi 9,1 milyar USD'ye ulaştı.

2014 yılının ilk dokuz ayında yurt içine doğrudan yatırım girişi geçtiğimiz yılın aynı dönemindeki 8,4 milyar USD seviyesinden 9,1 milyar USD'ye yükselmiştir. Türkiye ekonomisindeki yavaşlama eğilimine ve yakın coğrafyada artan jeopolitik risklere rağmen doğrudan yatırım girişinin artması olumlu değerlendirilmektedir. Aynı dönemde yurt içi yerleşiklerin yurt dışına yaptığı doğrudan yatırımlar da 2 milyar USD'den 4,2 milyar USD'ye yükselmiştir. Böylece, net doğrudan yatırım girişi geçtiğimiz yılın aynı dönemine kıyasla azalmıştır.

Net Doğrudan Yatırımlar

(12 aylık kümülatif, milyar USD)

Türkiye'ye Net Sermaye Girişlerinin Dağılımı

(12 aylık kümülatif, milyon USD)

	Aralık 2013		Eylül 2014		Sermaye Girişlerinin Dağılımı (%)	
	Aralık 2013	Eylül 2014	Aralık 2013	Eylül 2014	Aralık 2013	Eylül 2014
Cari İşlemler Dengesi	-65.034	-46.731	-	-	-	-
Toplam Net Yabancı Sermaye Girişi	74.945	50.184	100,0	100,0		
-Doğrudan Yatırımlar	9.196	7.671	12,3	15,3		
-Portföy Yatırımları	23.692	18.239	31,6	36,3		
-Diğer Yatırımlar	38.980	16.528	52,0	32,9		
-Net Hata ve Noksan	3.170	7.799	4,2	15,5		
-Diğer	-93	-53	-0,1	-0,1		
Rezervler⁽¹⁾	-9.911	-3.453	-	-		

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını ifade etmektedir.

Rapor, TCMB tarafından Beşinci Uluslararası Ödemeler Dengesi El Kitabı'na göre açıklanan veriler kullanılarak hazırlanmıştır

Kaynak: TCMB

Ödemeler Dengesi - Eylül 2014

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Bankacılık sektörü yurt dışından fon sağlamaya devam ediyor.

Eylül ayında bankacılık sektörünün 3,2 milyar USD tutarında net kredi kullanıcısı olduğu görülmektedir. Yılın ilk dokuz ayı itibarıyla bankacılık sektörünün net kredi kullanımı 7,9 milyar USD olurken, bu tutarın 5,0 milyar USD'si uzun vadeli, 2,8 milyar USD'si kısa vadeli kredilerden oluşmaktadır. Banka dışı sektörler ise 3,1 milyar USD'si uzun vadeli olmak üzere yılın ilk dokuz ayında toplam 3,3 milyar USD tutarında yurtdışından net kredi kullanımı gerçekleştirmiştir. Bankaların ve banka dışı sektörlerin uzun vadeli borç çevirme oranları yılın ilk dokuz ayında sırasıyla %177 ve %119 olmuştur.

Yılın ilk dokuz ayında net hata ve noksan kaleminde 7,6 milyar USD giriş gerçekleşti.

Eylül ayında net hata noksan kalemi altında 321 milyon USD çıkış kaydedilmiştir. Yılın ilk dokuz ayı itibarıyla ise 7,6 milyar USD tutarında giriş kaydedilmiş ve söz konusu kalem cari açığın finansmanında önemli pay sahibi olmuştur. İlk dokuz ayda, rezerv varlıklarda 2,9 milyarlık artış sağlanmıştır.

Beklentiler

Türkiye'nin başlıca ihracat pazarlarında devam eden sorunlara rağmen ihracat artışının korunması ve iç talepte beklenen canlanmanın henüz gerçekleşmemiş olmasının ithalatı baskılaması paralelinde cari açığa iyileşmenin yılın ilk dokuz ayında devam ettiği görülmektedir. Bununla birlikte, yılın geri kalan döneminde iç talebin canlanması halinde cari açığı iyileşme bir miktar ivme kaybedebilecektir. Öte yandan, son beş aylık dönemde yaklaşık %30 oranında gerileyen petrol fiyatlarının mevcut düşük seyrini koruması halinde, bu durumun cari açık üzerinde oluşabilecek yukarı yönlü baskıların dengelenmesine olanak verebileceği düşünülmektedir. 2013 yılsonunda %7,9 düzeyinde gerçekleşen cari açığın GSYH'ye oranının 2014 yılsonunda %5,7'ye kadar gerileyeceğini öngörüyoruz.

Fed'in faiz artırım sürecine başlamakta aceleci davranmayacağı yönündeki görüşlerin ağırlık kazanması cari açığın finansmanı açısından olumlu değerlendirilmektedir. Ayrıca, ECB ve BoJ'un genişleyici yönde para politikalarını sürdürmesi de global likidite koşullarını olumlu yönde etkilemektedir.

Ödemeler Dengesi	(milyon USD)				
	Eylül 2014	Ocak-Eylül 2013	Ocak-Eylül 2014	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-2.224	-49.163	-30.860	-37,2	-46.731
Dış Ticaret Dengesi	-5.002	-60.854	-45.481	-25,3	-64.840
Hizmetler Dengesi	3.457	18.146	20.432	12,6	25.418
Turizm (net)	3.352	17.877	19.390	8,5	24.693
Gelir Dengesi	-817	-7.432	-6.630	-10,8	-8.548
Cari Transferler	138	977	819	-16,2	1.239
Sermaye ve Finans Hesapları	2.545	46.209	23.277	-49,6	38.932
Doğrudan Yatırımlar (net)	609	6.438	4.913	-23,7	7.671
Portföy Yatırımları (net)	1.443	19.013	13.560	-28,7	18.239
Varlıklar	116	2.428	-613	-	-440
Yükümlülükler	1.327	16.585	14.173	-14,5	18.679
Hisse Senetleri	-408	-326	1.583	-	2.751
Borç Senetleri	1.735	16.911	12.590	-25,6	15.928
Diğer Yatırımlar (net)	47	30.214	7.762	-74,3	16.528
Varlıklar	-2.843	3.240	-2.533	-	-3.403
Efektif ve Mevduat	-1.693	4.406	-471	-	-329
Yükümlülükler	2.890	26.974	10.295	-61,8	19.931
Ticari Krediler	333	3.828	-397	-	1.378
Krediler	2.234	13.870	10.175	38,0	18.099
Bankacılık Sektörü	3.154	14.781	7.885	-46,7	14.738
Bankacılık Dışı Sektörler	-768	-416	3.270	-	4.716
Mevduat	290	8.742	81	-99,1	-28
Yurtdışı Bankalar	109	7.368	-102	-	-244
Yabancı Para	-1.660	8.284	-2.425	-	-4.335
Türk Lirası	1.769	-916	2.323	-	4.091
Yurtdışı Kişiler	522	2.871	2.169	-24,5	2.705
Rezerv Varlıklar (net)	449	-9.363	-2.905	-69,0	-3.453
Net Hata ve Noksan	-321	2.954	7.583	156,7	7.799

Kaynak: TCMB

Ödemeler Dengesi - Eylül 2014

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü**İzlem Erdem - Bölüm Müdürü**

izlem.erdem@isbank.com.tr

Hatice Erkiletlioğlu - Müdür Yardımcısı

hatice.erkiletlioglu@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman

bora.cevik@isbank.com.tr

Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman Yrd.

kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Kıvılcım Eraydın - Uzman

kivilcim.eraydin@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman Yrd.

eren.demir@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman Yrd.

gamze.can@isbank.com.tr

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.